

Малаки

«Малаки пәйгәмбәр»

1 Пәрвәрдигардин Малакиға жүкләнгән вәһий, у арқилиқ Исраилға кәлгән: —□

Биринчи муназира — Худаниң Исраилға болған муһәббети

2 — Мән силәрни сөйүп кәлдим — дәйду Пәрвәрдигар, — бирақ силәр: «Сән бизни қандақму сөйүп кәлдиң?» — дәйсиләр.

Әсав Яқупқа ака болған әмәсму? — дәйду Пәрвәрдигар, — бирақ Яқупни сөйдүм, ■

3 Әсавға нәпрәтләндим; униң тағлирини чөл қилдим, мирасини чөл-баявандики чилбөриләргә тапшуруп бәрдим.□

4 Едом: «Биз вәйран қилиндуқ, бирақ биз харабиләшкән жайларни қайтидин қуруп чиқимиз» — десә, самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар мундақ дәйду: —

□ **1:1 «жүкләнгән вәһий»** — ибраний тилида «масса» дегән бир сөз биләнла ипадилиниду. У «адәмни қорқунучқа салидигән вәһий» һәм «пәйгәмбәрниң зиммисигә жүкләнгән бир вәзипә» дегән икки мәнини өз ичигә алған болуши мүмкин. ■ **1:2 Рим. 9:13**

□ **1:3 «Яқупни сөйдүм, Әсавға нәпрәтләндим»** — «паланчини сөйдүм, шакаланчига нәпрәтләндим» дегәнлик ибраний тилида адәттә «паланчини талливалдим, шакаланчини рәт қилдим» дегән мәнини бир қәдәр тәкитләйдигән ибарә еди.

— Улар қуриду, бирақ Мән өрүймән; хәлиқләр уларни «Рэзилликниң зимини», «Пәрвәрдигар мәңгүгә ғәзәплинидиған әл» дәп атайду. □

⁵ Силәрниң көзлириңлар буни көрүп: «Пәрвәрдигар Исраил чегарасиниң сиртида улукланди!» — дәйсиләр. □

Иккинчи муназирә — каһинларниң вапасизлиги

⁶ — Оғул атисини, қул егисини һөрмәтләйду; әнди Мән ата болсам, һөрмитим қени? Егә болсам, Мәндин болған әйминиш қени? — самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар силәргә шундақ дәйду, и Мениң наминни кәмситкән каһинлар!

Бирақ силәр: «Биз немә қилип намиңни кәмситиптуқ?» — дәйсиләр. □

⁷ Силәр қурбанғаһим үстигә булғанған озуқни сунисиләр; андин силәр: «Биз немә қилип сени

□ **1:4** «Улар , йәни Едомлар қуриду, бирақ Мән өрүймән; хәлиқләр уларни «Рэзилликниң зимини», «Пәрвәрдигар мәңгүгә ғәзәплинидиған әл» дәп атайду» — Едом хәлқи Исраилға һәрдайим өчмәнлик-адавәт сақлап кәлгән еди. Ахирқи заманда уларниң зимини пүтүнләй адәмзатсиз болуп, «от-гүнгүрт көйдүридиған», жинларниң макани болиду (мәсилән, «Обадия»ни, «Йәш.» 34-бапни көрүң). Худа Исраилға: «Мана Едом зимини һәрдайим тажавуз қилинип, шәһәрлири бүгүнгә қәдәр харабиликтә туруватиду, силәрниң әһвалиңлар улардин көп әвзәл, силәрдә ибадәтхана, шәһәрләр вә арам-течилик бар, улардин убдан савақ елиңлар!» дегәндәк болса керәк. Едомға тажавуз қилғанлар Бабиллиқлар (миладийәдин илгәрқи 587-586-жили) вә Әрәбләрни (550-460-жили) өз ичигә алған.

□ **1:5** «Силәрниң көзлириңлар буни көрүп: «Пәрвәрдигар Исраил чегарасиниң сиртида улукланди!» — дәйсиләр» — демәк, ят әлләр (әйни чағдики бутпәрәс хәлиқләр) Худаниң кәлгүсидә Едомниң үстидин һөкүм чиқарғанлиғини көрүп, дәрвәқә Униң тирик Худа екәнлиғини етирап қилиду. □ **1:6** «каһин» — муқәддәс ибадәтханида пухралар үчүн мәхсус қурбанлиқни көйдүргүчи хадим.

булғап қойдук?» — дәйсиләр; әмәлийәттә силәр: «Пәрвәрдигарниң дәстихининиң тайини йоқтур» — дәйсиләр.□

8 Кор мални қурбанлиққа сунсаңлар, бу қәбиһлик әмәсму? Токур яки кесәл мални қурбанлиққа сунсаңлар, бу қәбиһлик әмәсму? һазир буни сениң валийиңға сунуп бақ; у сәндин хурсән боламду? Саңа йүз-хатирә қиламду? — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.□

9 — Әнди, қени, силәр Тәңридин бизгә шәпқәт көрсәткәйсән дәп өтүнүп беқиңлар; қолуңлардин мошулар кәлгәндин кейин, У силәрдин һәр қандиқиңларни қобул қиламду? — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.

10 — Араңлардин дәрвазиларни етип қойғидәк бириси чиқмамду? Шундақ болғанда силәр қурбанғәһимда бекардин-бекар от қалап жүрмәйттиңлар. Мениң силәрдин һеч хурсәнлигим йоқ, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар, — вә қолуңлардин һеч қандақ «ашлиқ

□ **1:7** «Пәрвәрдигарниң дәстихининиң тайини йоқтур» — «Пәрвәрдигарниң дәстихини»ни қандақ чүшинимиз? Муқәддәс ибадәтханида Худаға атап беғишланған һәммә қурбанлиқ вә уларға қошулған «ашлиқ һәдийә» вә «шарап һәдийә» қатарлиқларниң һәммиси «Пәрвәрдигарниң дәстихини» дәп аталған. Каһинларниң бу дәстихандики бәзи қурбанлиқлардин бир қисмини йейиш һоқуқ-имтиязи бар еди. □ **1:8** «Кор мални қурбанлиққа сунсаңлар, бу қәбиһлик әмәсму? Токур яки кесәл мални қурбанлиққа сунсаңлар, бу қәбиһлик әмәсму?» — Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән қанун бойичә, һәр бир қурбанлиқ нұқсансиз болуши керәк еди. Кор, токур, кесәл мал буяқта турсун, һәтта кичиккинә дағ болсиму болмайтти («Лав.» 22-бапни, «Қан.», 15:19-21ни көрүң).

һәдийә»ни қобул қилмаймән. □ ■

Худаниң намини булғаш

11 Күн чиқардин күн патарға Мениң намим әлләр арисида улук дәп қарилиду; һәр бир җайда намимға хушбуй селинидиған болиду, пак бир «ашлиқ һәдийә» сунулиду; чүнки намим әлләр арисида улук дәп қарилиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар. □

12 Бирақ силәр болсаңлар: «Пәрвәрдиғарниң дәстихини булғанған, униң мевиси, йәни аш-озуғи нәпрәтликтур» — дегиниңларда, силәр уни һарам қилисиләр;

13 вә силәр: «Мана, немидегән аваричилик!» дәйсиләр вә Маңа қарап димиғиңларни қақисиләр, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар, — силәр яриланған, тоқур һәм кесәл

□ **1:10** «Араңлардин дәрвазиларни етип қойғидәк бириси чиқмамду?» — бириси ибадәтханиниң дәрвазиларини етивәтсә, каһинлар яки башқилар Худа алдиға мошундақ «напак қурбанлиқлар»ни һеч елип кирәлмәйтти. ■ **1:10** Йәш. 1:11; Йәр. 6:20; Ам. 5:21, 22. □ **1:11** «Күн чиқардин күн патарға Мениң намим әлләр арисида улук дәп қарилиду; һәр бир җайда намимға хушбуй селинидиған болиду, пак бир «ашлиқ һәдийә» сунулиду» — «хушбуй селинидиған болиду» дегән пеилниң шәкли бәк алаһидә, ят әлләр арисидики бәзиләр Худаға ибадәт қилғанда һәтта «баш каһин»ға охшаш «хушбуй яндуруш» имтиязиға еришиду, дәп пуритиду. «пак бир «ашлиқ һәдийә» сунулиду» — ибраний тилида «пак» дегән бу сөз интайин алаһидә болуп, қурбанлиқ-һәдийиләрниң «пак» (яки бәзидә «нуқсансиз»)лиғини тәсвирләйдиған адәттики сөзләргә қариғанда, «техиму пак»лиқни билдүриду. Демәк, әлләр (Йәһудий әмәсләр) арисидики бәзиләр Худаға ибадәт қилғанда «Тәврат дәвирдикилә»дин техиму яхши, техиму пак бир хил һәдийәни Худаға суналайду... Бу ишлар Инҗилда шәрһлиниду (мәсилән, «Рим.» 12:1-2).

малларни елип келисиләр. Қурбанлиқ-һәдийиләрни шу пети елип келисиләр; Мән буни қолуңлардин қобул қиламдимән? — дәйду Пәрвәрдиғар.□

14 Бәрһәқ, падисида қочқар туруп, Рәбкә қилған қәсимини ада қилиш үчүн булғанған нәрсини қурбанлиқ қилидиған алдамчи ләнәткә қалиду; чүнки Мән улуқ Падишаһдурмән, намим әлләр арисидә һөрмәтлинидиған болиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар.□

2

1 — Әнди, һәй каһинлар, бу әмир-пәрман силәргә чүшти: —

2 Силәр аңлимисаңлар, намимға шан-шәрәп кәлтүрүшкә көңүл қоймисаңлар, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар, — Мән араңларға ләнәтни чүшүрүп әвәтимән; силәрниң бәрикәтлириңларғиму ләнәт қилимән. Бәрһәқ,

□ **1:13** «...Маңа қарап димиғиңларни қақисиләр» — яки «...униңға қарап димиғиңларни қақисиләр» — демәк, Худаниң дәстихиниға. **«силәр яриланған... малларни елип келисиләр...»** — «яриланған ... маллар» бәлким житқуч һайван тәрипидин яриланған. Бундақ гөшни һәтта адәм йесиму болмайтти (Тәврат, «Мис.» 22:31). Бәзи алимлар бу сөз кала-қойлар «кишиләр тәрипидин булаң-талаңда тутувелинған» дегән мәнидә дәп қарайду. □ **1:14** «...Рәбкә қилған қәсимини ада қилиш үчүн булғанған нәрсини қурбанлиқ қилидиған алдамчи ләнәткә қалиду» — Худадин бир ишни тиләйдиған яки Худаға тәшәккүр ейтмақчи болған Исраиллар бәзидә алаһидә бир қурбанлиқ қилишқа қәсәм ичиду, бирақ «Худаға есил мални сунимән» дәп қәсәм ичкән бу «алдамчи» униң орниға «напак» (қотур, деғи бар) бир мални алмаштуруветиду.

Мән аллиқачан уларға ләнәт оқудум, чүнки силәр шәривимгә көңүл қоймидиңлар. ■

3 Мана, Мән уруқлириңларға тәнбиһ беримән, силәрниң йүзүңләргә поқ, һейтиңлардики поқни сүримән; бириси силәрни шу поқ билән биллә апирип ташлайду. □

4 Шуниң билән силәр Мениң силәргә бу әмирни әвәткәнлигимни билесиләр, мәхсәт, Мениң Лавий билән түзгән әһдәмниң сақлинивериши үчүндур, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар. □

5 — Мениң униң билән түзгән әһдәм һаятлик һәм арам-хатиржәмлик елип келиду; уни Мәндин қорқсун дәп буларни униңға бәрдим; у Мәндин қорқуп намим алдида титригән еди.

6 Ағзидин һәқиқәтниң тәлим-тәрбийиси чүшмигән, ләвлиридин наһәқлик тепилмиған; у арамлик-хатиржәмлик һәм дуруслуқта Мән билән биллә маңған, нурғун кишиләрни қәбиһликтин яндурған.

7 Чүнки каһинниң ләвлири илим-билимни сақлиши керәк, хәлиқләр униң ағзидин Тәврат-қанунини издиши лазим; чүнки у самави қошунларниң

■ **2:2** Лав. 26:14; Қан. 28:15 □ **2:3** «Мана, Мән уруқлириңларға тәнбиһ беримән» — ибраний тилидиму уйғур тилиға охшаш, «уруқ» дегән сөз һәм зираәтләрниң данлири һәм адәм пәрзәнтлирини көрситиду. Бәлким бу йәрдә қәстән икки бислик мәнидә ишлитилгән. **«Һейтиңлардики поқ»** — һейттики нурғун қурбанлик қилинған малларниң поқлирини көрситиду. Қурбанлик қилинған малларниң поқлирини ибадәтханидин елип чиқип сиртта көйдүрүветиш каһинларниң мәсъулийити еди (мәсилән, «Мис.» 29:14, «Лав.» 4:11). □ **2:4** «Мениң Лавий билән түзгән әһдәм» — «Лавий» һәзрити Яқупниң 12 оғлидин бири еди, шуңа Исраилниң 12 қәбилисидин бири болған. Муса пәйғәмбәрниң дәвридә Худа каһинлик хизмитини Лавий қәбилисигә тапшурған («Мис.» 32-бап, «Чөл.» 25-бап, «Қан.» 11:8-33-айәтләрни көрүң).

Сәрдари болған Пәрвәрдигарниң әлчисидур.

8 — Бирақ силәр йолдин чәтнәп кәттиңлар; силәр нурғун кишиләр үчүн Тәврат-қанунини путликашаңға айландурувәттиңлар; силәр Лавий билән түзүлгән әһдини бузғансиләр — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар,

9 — шуңа Мән силәрниму пүтүн хәлиқ алдида нәпрәтлик вә пәскәш қилдим, чүнки силәр йоллиримни тутмиған, шундақла Тәврат-қанунини ижра қилғанда бир тәрәпкә ян басқан.

Хәлиқниң вапасизлиги

10 — Биздә бир ата бар әмәсму? Бизни Яратқучи пәкәт бирла Тәңри әмәсму? Әнди немишкә һәр биримиз өз қериндишимизға вапасизлиқ қилип, ата-бовилиримиз билән түзгән әһдисини булғаймиз? □

11 Йәһуда вапасизлиқ қилди, Исраилда һәм Йерусалимда жиркиничлик бир иш садир қилинди; чүнки Йәһуда Пәрвәрдигар сөйгән муқәддәс жайини булғап, ят бир илаһниң қизини әмригә алди. □

12 Ундақ қилғучи, йәни аздуруғучи болсун, аздурулғучи болсун, самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигарға «ашлиқ һәдийә»ни елип кәлгүчи болсун, Пәрвәрдигар уларни Якупниң чедирлиридин үзүп ташлайду.

13 Силәр шуниңдәк шундақ қилисиләрки, қурбанғаһни көз яшлири, жиға, аһ-зарлар билән

□ **2:10 «Биздә бир ата бар әмәсму?»** — 10-17-айәтләргә қариганда, «ата» дегән Худани көрситиду. Бирақ бәзи алимлар у «һәзрити Ибраһим»ни көрситиду, дәп қарайду. □ **2:11 «ят бир илаһниң қизини әмригә алди»** — «ят (әжнәбий) бир илаһниң қизи» бу йәрдә ейтилғини, чәтәллик бир қиз билән той қилиш әмәс, бәлки бутқа чоқунидиған бир қиз билән той қилиш.

қаплайсылар — чүнки У қурбанлиқ-һәдийиләргә һеч қаримайдиған болди, униңдин һеч рази болмай қолуңлардин қобул қилмайдиған болди. □

14 Бирақ силәр: «немишкә?» дәп сорайсылар.

— Чүнки Пәрвәрдигар сән вә яшлиғиңда алған аялиң оттурисида гувачи болған еди; сән униңға вапасизлиқ қилдиң, гәрчә у сениң һәмраһиң вә сән әһдә түзгән аялиң болсиму.

15 Худа әр-аялни бир қилған әмәсму? Шундақла, буниңға Роһини қалдурған әмәсму? Худа немишкә уларни бир қилди? Чүнки У улардин ихласмән пәрзәнт күткән еди. Әнди һәр бириңлар өз қәлб-роһуңларға диққәт қилиңлар, һеч қайсиси яшлиқта алған аялиға вапасизлиқ қилмисун! □

16 Чүнки Мән талақ қилишқа өчтурмән, дәйду Исраилниң Худаси Пәрвәрдигар, — шуниңдәк өз

□ **2:13** «қурбанғаһни көз яшлири, жиға, аһ-зарлар билән қаплайсылар» — мошу «көз яшлири» Худа хәлиқниң дуа-тилавәтлирини (қурбанлиқлар буларға қошулған болсиму) аңлимиғандин кейин, уларниң көзидин чиққан яш болса керәк. Бәзи алимлар 14-айәткә қариганда көз яшлирини вапасизлиққа учриған аялларниңки, дәп қарайду (аяллар адәттә қурбанғаһ алдида көрүнсә болмайтти, бирақ уларниң азаплиқ яшлири Худа алдида «қурбанғаһимни қаплиған» дәп һесаплиған). Бу көзқараш орунлуқтәк болғини билән биз биринчи қарашта болимиз. □

□ **2:15** «Худа әр-аялни бир қилған әмәсму? Шундақла, буниңға Роһини қалдурған әмәсму? Худа немишкә уларни бир қилди?» — айәтниң биринчи қисминиң тәржимилири һәр хил. Улардин бири: «Кимдә Роһтин (йәни, Худаниң Роһидин) азрақ бар болсила, һәргиз ундақ қилмайду». Ибраһий тилида бу йәрни чүшиниш тәс. Бәзи алимларму бу айәтни Ибраһимниң пәрзәнт көрәй дәп, һәжәрни елиши Сараһқа бир хил вапасизлиқ болғанлиғини билдүриду, дәп чүшиниду. Бирақ умумий мәнәси һәммигә аянки, Худа вапасизлиққа вә (гәрчә Тәврат дәвридә Худа Муса пәйғәмбәр арқилик талақ беришкә рухсәт бәргән болсиму) талақ беришкә өч (16-айәтниму көрүң).

тониға зомбурлуқ чаплаштурувалғучиға өчмән,
— дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған
Пәrvәрдигар.

— шуңа қәлб-роһуңларға диққәт қилиңлар, һеч
қайсиңлар вапасизлиқ қилмаңлар![□]

Әһдә әлчиси келиду - тәйяр болуңлар!

17 — Силәр сөзлириңлар билән Пәrvәрдигарниң
сәвир-тақитини қоймидиңлар, андин силәр: «Биз
немә қилип Униң сәвир-тақитини қоймаптуқ?» —
дәйсиләр.

Сәвир-тақитини қоймиғанлиғиңлар болса дәл:
«Рәзиллик қилғучи Пәrvәрдигарниң нәзиридә
яхшидур, У улардин хурсән болиду»; яки «Адаләтни
жүргүзгүчи Худа зади нәдидур?» — дегиниңләрдә
болмамду!

3

1 — Мана әнди Мән Өз әлчимни әвәтимән, у Мениң

□ **2:16** «мән талақ қилишқа өчтурмән, дәйду Исраилниң
Худаси Пәrvәрдигар, — Шуниндәк өз тониға зомбурлуқ
чаплаштурувалғучиға өчмән» — кона заманларда бириси
өз чапинини яки тонини мәлум бир қизниң үстигә япқан
болса, бу һәрикәт бу қизға қоғдиғучи болимән, уни әмримгә алимән,
дегәнни билдүрәтти («Рут» 3-бап, «Әз.» 16-бапни көрүң). Бирақ
мошундақ әрләр аяллириға қоғдиғучи болмайла қалмастин, уларға
һәр хил зулум-зорлуқларни қилатти яки ахирида уларни талақ
қилатти; андин кейин (11-айәт) бутпәрәс қиз билән той қилатти.
Башқа бир шил тәржимиси: ««Чүнки у жорисиға өч болуп, уни
талақ қилған вә шундақла зораванлиқ билән тонони япқан» дәйду
Исраилниң Худаси Пәrvәрдигар». Бу тәржимә тоғра болса, Тәврат
дәвридә Пәrvәрдигарниң: «өчмәнлик талақ беришкә сәвәп болмайду»
дегән һөкүмини билдүриду.

алдимда йол тәйярлайду; силәр издигән Рәб, йәни силәр хурсәнлик дәп билгән әһдә Әлчиси Өз ибадәтханисиға туюқсиз кириду; мана, У келиватиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар. □ ■

² — Бирақ Униң кәлгән күнидә ким чидиялисун? У көрүнгәндә ким туралисун? Чүнки У тавлиғучиниң оти, кирчиниң ақартқуч шолтисидәк болиду;

³ У күмүчни тавлиғучи һәм ериғдиғучидәк тавлап олтириду; Лавийниң балилирини саплаштуриду, уларни алтун-күмүчни тавлиғандәк тавлайду; шуниң билән улар Пәрвәрдигарға һәққанийлиқта қилинған қурбанлиқ-һәдийәни суниду. ■

⁴ Андин Йәһуда һәм Йерусалимниң қурбанлиқ-һәдийилири Пәрвәрдигарға кона заманлардикидәк, илгәрки вақитлардикидәк шерин болиду.

□ **3:1** «Мана әнди Мән Өз әлчимни әвәтимән» — ибраний тилида «Мана, Мән! Мән Өз әлчимни әвәтимән,...». «силәр издигән Рәб, йәни силәр хурсәнлик дәп билгән әһдә Әлчиси Өз ибадәтханисиға туюқсиз кириду» — бәзиләр «йәни»ни «вә» дәп тәржимә қилип «силәр издигән Рәб вә силәр хурсәнлик дәп билгән әһдә әлчиси өз ибадәтханисиға туюқсиз кириду» дәп тәржимә қилиду. Лекин ундақ тәржимә тоғра болса, демәк иккинчи әлчи Рәб Өзи болмиса, ибадәтханени қандақму униң «Өз ибадәтханиси» дегили болсун? Алимларниң көпинчисиниң пикричә, шундақла бизниңчә, бу әйәт бойичә икки әлчи келиду; (1) Рәбниң йолини тәйяр қилидиған әлчи («Мениң әлчим») вә (2) униңдин кейинки Рәб Өзи; Рәб йәнә «Әһдә Әлчиси» дәпму атилиду. Бу икки әлчи, шундақла «Әһдә Әлчиси»ниң мәнәси тоғрилиқ «қошумчә сөз»имиздә тохтилимиз. Бу әлчиниң әвәтилиши Худаниң хәлиқләрниң етиқатисиз әрз-дадлириға болған жававидур. Шуңа «силәр издигән» вә «силәр хурсәнлик дәп билгән» дегәнләрни кинайилик гәп дәп чүшинишимиз керәк. ■ **3:1** Мис. 23:20-22; Йәр. 31:31-34; Әз. 36:26-28; Мат. 3: 11-12; 11:10; 24:12-16; Мар. 1:2; Луқа 1:76; 7:27; Йуһ. 2:13-17; Йәш. 40:3; Ибр. 8:6; 12:24

■ **3:3** Рос. 6:7

5 Мән һесап елишқа силәргә йеқин келимән; Мән сеһиргәрләргә, зинахорларға, ялған қәсәм ичкүчиләргә, мәдикарларниң һәққини тутувелип бозәк қилғучиларға, тул хотунлар һәм житим-йесирларни харлиғучиларға, ят адәмләрни өз һәққидин айривәткүчиләргә, шуниңдәк Мәндин һеч қорқмиғанларға тездин әйиплигүчи гувачи болиман, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар. □ ■

6 Чүнки Мәнки Пәрвәрдигар өзгәрмәстурмән; шуңа силәр, и Яқупниң оғуллири, түгәшмигәнсиләр. □ ■

7 — Ата-бовилириңларниң күнлиридин тартип силәр бәлгүлимилиримдин чәтнәп, уларни һеч тутмиғансиләр. Мениң йенимға қайтип келиңлар, Мән йениңларға қайтимән, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар, — бирақ силәр: «Биз қандақму қайтип келимиз?» — дәйсиләр. ■

8 Адәм Худаниңқини булиса боламду? — Бирақ Маңа Мениңқини булап кәлдиңлар. Силәр йәнә: «Биз қандақсигә Саңа булаңчилик қиливатимиз» — дәйсиләр. Силәр «ондин бир» үлүш өшрилириңларни һәм «кәтәрмә һәдийәләр»ни

□ **3:5** «тездин әйиплигүчи гувачи болиман» — башқа бир хил тәржимиси «маһир әйиплигүчи гувачи болиман». ■ **3:5**

Мис. 20:7; 22:22; Қан. 24:17; Ам. 2:7 □ **3:6** «Мәнки Пәрвәрдигар өзгәрмәстурмән» — Худа өзгәрмәс болса, Униң Ибраһим пәйғәмбәргә әвлатлири Исраил тоғрилиқ болған вәдилириму өзгәрмәстур. «шуңа силәр, и Яқупниң оғуллири, түгәшмигәнсиләр» — башқа бир хил тәржимиси: «шуңа силәр, и Яқуп оғуллириму һеч өзгәрмигән». ■ **3:6** Зәб. 32:11-12; Пәнд. 19:21; Йәш. 14:26, 27; 25:9; 46:10. ■ **3:7** Зәк. 1:3

сунғиниңларда шундақ қилисиләр! □

9 Силәр еғир бир ләнәткә қалдиңлар, чүнки Маңа булаңчилик қиливатисиләр — силәр бу пүткүл «ят әл» шундақ қиливатисиләр! □

10 Әнди өйүмдә ашлиқ болуш үчүн пүткүл «оңдин бир» үлүш өшрини амбарға елип келиңлар вә шундақла Мени синап беқиңлар, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар — Мән асманниң деризилирини чоң ечип силәргә патқузалмиғидәк бир бәрикәтни төкүп беридиғанлиғимни көрүп бақмамсиләр?

11 Шундақ болғандила Мән силәрни дәп йәнә ялмиғучини әйипләймән, у топриқиңлардики мевиләрни вәйран қилмаймән; силәрниң бағетизлириңлардики тал үзүмләр вақитсиз төкүлүп кәтмәйду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар. □

12 — Шуниң билән барлиқ әлләр силәрни бәхитлик дәп атайду, чүнки йериңлар адәмни һозурландуридиған бир зимин болиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.

Халайиқ йәнә қаршилиқ көрситиду

□ **3:8 «көтәрмә һәдийә»** — мошу хил қурбанлиқ бир тәрәптин бәзи қурбанлиқлардин каһинлар үчүн айриветилгән бир қисмини, йәнә бир тәрәптин Худаға атап беғишлиған һәр хил (мәйли муқәддәс қанун бекиткән яки ихтияри билән болған) нәрсиләрни тәсвирләйду. □ **3:9 «Силәр бу пүткүл «ят әл» шундақ қиливатисиләр»** — «ят әл» мошу йәрдә Худаниң интайин кинайилик гепи. Хәлиқ Униңға ят болуп, бутпәрәс бир әлгә охшайду. □ **3:11 «мән силәрни дәп йәнә ялмиғучини әйипләймән»** — «ялмиғучи» болса һәр хил зиянлиқ һашарәт-һайванларни (мәсилән, чекәткини) көрситиши мүмкин.

13 — Силәрниң сөзлириңлар Маңа қаттиқ тәғди, дәйду Пәрвәрдиғар, — бирақ силәр йәнә: «Биз сән билән қаршилишидиған немә сөз қилдуқ?» — дәйсиләр. ■

14 — Силәр: «Худаниң хизмитидә болуш беһудиликтур» һәм: «Униң тапшуруғини чиң тутушимиз вә самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар алдида матәм тутқан кишиләрдәк жүрүшимизниң немә пайдиси?» — дәйсиләр,

15 һәм шуниңдәк: «Тәкәббурларни бәхитлик дөп атаймиз; рәзиллик қилғучилар ронақ тапиду; улар бәрһәқ Худани синайду, бирақ қутулуп кетиду» — дәйсиләр.

16 Пәрвәрдиғардин әйминидиғанлар буни аңлап пат-пат бир-бири билән муңдашти; Пәрвәрдиғар уни нәзиригә алди, сөзлирини аңлиди. Шуниниң билән Пәрвәрдиғарниң алдида Униңдин қорқуп, Униң намини сеғинғанлар үчүн әсләтмә болған бир хатирә китап йезилди. □

17 — Бу кишиләр болса Өзүмниң алаһидә гөһәримни жиққан күнидә Мениңки болиду — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдиғар — вә Мән худди адәм өз хизмитидә болған оғлиға ичини ағритқандәк уларға ичимни ағритимән. ■

18 Силәр қайтип келисиләр вә һәққанийлар билән рәзилләрни, Худаниң хизмитидә болғанлар билән болмиғанларни пәриқ етәләйсиләр. □

■ **3:13** Аюп 21:14, 15. □ **3:16** «Шуниниң билән Пәрвәрдиғарниң алдида Униңдин қорқуп, Униң намини сеғинғанлар үчүн әсләтмә болған бир хатирә китап йезилди» — бу китапни қәйәрдә, асманда яки зимиңда, яки ким язғанлиғи дейилмигән. ■ **3:17**

Мис. 19:5; Юһ. 10:29; Йәш. 62:3; Фил. 4:1; 1Тес. 2:19 □ **3:18** «Силәр қайтип келисиләр» — ахирқи заманда, Исраилларниң қалдисиниң өз зимиңиға қайтип келиши яки өлүмдин тирилишини көрситиду.

4

Ахирқи заман — Пәрвәрдигарниң күни

1 — Чўнки мана шу күн, хумдандәк көйдүргүчи күн келиду; һәр бир тәкәббурлуқ қилғучи һәм һәр бир рәзиллик қилғучи пахалдәк болиду; шу келидиған күн уларни көйдүриветиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар, — уларға нә йилтиз нә шах қалдурулмайду. ■

2 Лекин намимдин әйминидиған силәр үчүн, қанатлирида шипа-дәрман елип келидиған, һәққанийлиқни парлитидиған Қуяш орнидин туриду; силәр талаға чиқип бордақ мозайлардәк қийғитип ойнайсиләр; □

3 силәр рәзилләрни чәйләп дәссиветисиләр; улар Мән тәйярлиған күнидә тапиниңлар астида күл болиду, — дәйду самави қошунларниң Сәрдари болған Пәрвәрдигар.

Ахирқи дәмәт вә бешарәт

4 — Мән һорәб теғида пүткүл Исраил үчүн қулум Мусаға буйруған қанунни, йәни бәлгүлимиләр һәм һөкүмләрни ядиңларда тутуңлар. ■

■ 4:1 Йо. 2:10, 31; 3:15; Йәш. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Ам. 8:9; Мат. 24:29; Рос. 2:20; Вәһ. 6:12-13. □ 4:2

«Намимдин әйминидиған силәр үчүн, қанатлирида шипа-дәрман елип келидиған, һәққанийлиқни парлитидиған Қуяш орнидин туриду» — «қанатлири» бәлким «һәққанийлиқни парлитидиған қуяш»ниң нурилирини көрситиду. «һәққанийлиқни парлитидиған Қуяш» — ибраний тилида «һәққанийлиқ қуяши» дейилиду. Мәсиһни көрситиду, әлвәттә. ■ 4:4 Қан. 6:3

⁵ — Мана, Пәрвәрдигарниң улук һәм дәһшәтлик күни келиштин авал Мән силәргә Иляс пәйғәмбәрни әвәтимән. ■

⁶ У атиларниң көңлини балиларға майил, балиларниң көңлини атиларға майил қилиду; ундақ болмиғанда Мән келип йәр йүзини қарғаш билән уруветимән.

■ 4:5 Мат. 11:14; 17:11, 12, 13; Мар. 9:11, 12, 13; Луқа 1:17; 9:30; Вәһ. 11:3-12.

Муқеддес Калам (кирил йезиқ)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Cyrillic script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5